

Η Επιστήμη της Πρόληψης: Ο ρόλος του Σχολείου

Προγράμματα Πρόληψης στα Σχολεία

Ναταλία Ζαχαρτζή
Κοινωνική Λειτουργός
MSc Ποινικό Δίκαιο & Εξαρτήσεις
Επιστημονική Διευθύντρια Κέντρων
Πρόληψης ΣΕΙΡΙΟΣ
Συντονίστρια ISSUP Ελλάδος

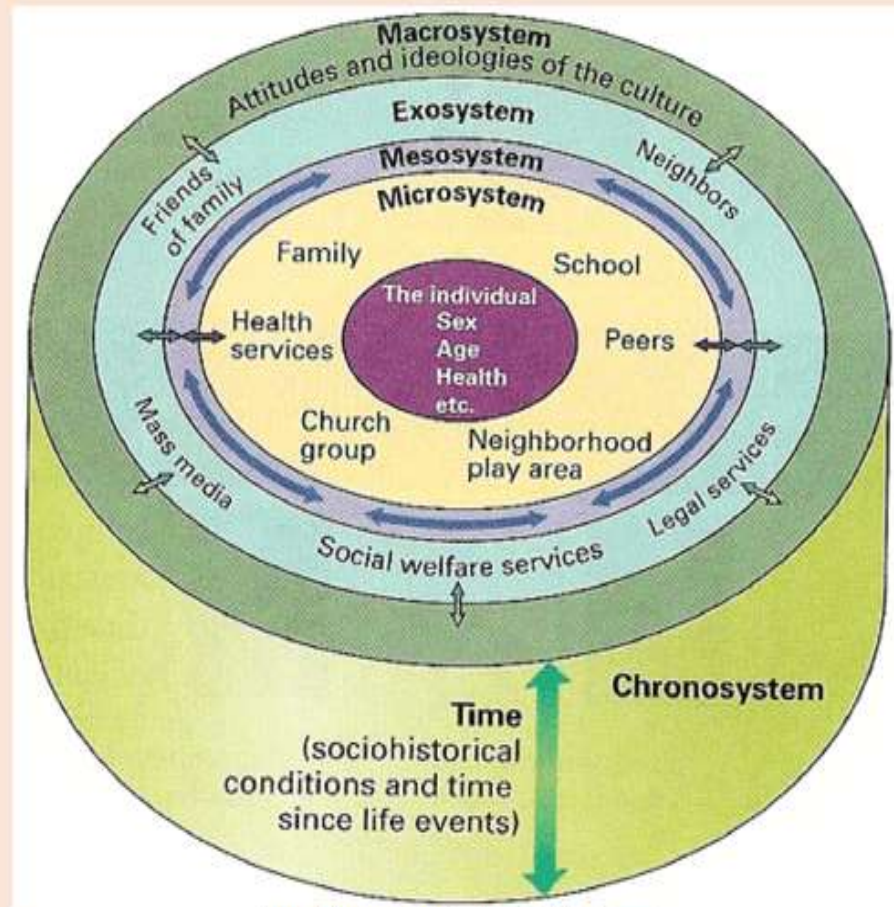

Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2023

Η έννοια της Πρόληψης

- Σκοπός της Πρόληψης
 - Αποτροπή της έναρξης χρήσης ουσιών/εξάρτησης
 - Ενδυνάμωση ατόμων σε πειραματική χρήση ή εγκαθιδρυμένη χρήση για αποφυγή συνοδών προβλημάτων
 - Διατήρηση υγείας και ασφάλειας των ατόμων
 - Αξιοποίηση ταλέντων και δυνατοτήτων

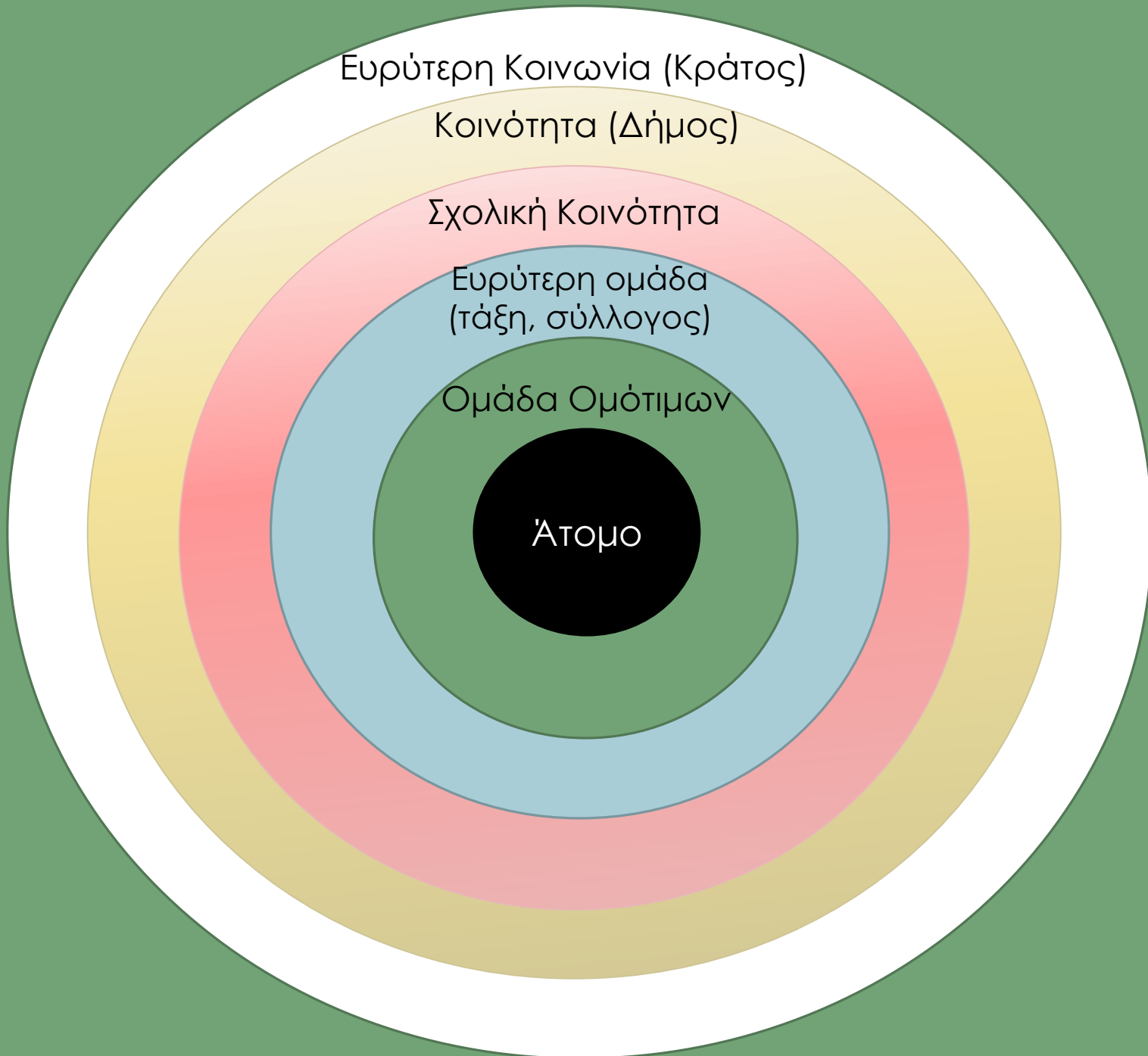
Bio-Ecological Model of Human Development (Urie Bronfenbrenner)

The Theory of Ecological Systems

(Ecosystems framework)

Bronfenbrenner: ecological theory of child development (Source: Santrock, 2008; p.33)

Ευρύτερη Κοινωνία (Κράτος)

Κοινότητα (Δήμος)

Σχολική Κοινότητα

Ευρύτερη ομάδα
(τάξη, σύλλογος)

Ομάδα Ομότιμων

Άτομο

Το Σχολικό – Διδακτικό Σύστημα

Απαρτίζεται από τρία βασικά υποσυστήματα:

- Μαθητές
- Δάσκαλοι/Καθηγητές/Διευθυντής
- Γονείς
- Βοηθητικό προσωπικό

Οι σχέσεις αυτές (αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης) καθορίζουν την αποτελεσματικότητα μιας σχολικής μονάδας.

Τα μέρη του συστήματος ενεργούν ως σύνολο με κοινό στόχο!

Χωρίς κάποιο από αυτά ο στόχος δεν επιτελείται!

Το Σχολικό – Διδακτικό Σύστημα

- Είναι ένα σύστημα με δικούς του εσωτερικούς κανόνες – ανοιχτό στο περιβάλλον
- Κάθε αλλαγή σε υποσύστημα επηρεάζει και τα υπόλοιπα υποσυστήματα – ντόμινο
- Αν αλλάξει το άτομο?
- Στόχος σχολικής μονάδας? Είναι κοινός?
- Πώς θα τον πετύχουμε?
- Πού είναι τα όρια και για ποιους μπαίνουν?
- Για ποιόν ισχύουν οι νόμοι και οι κανόνες?
- Ποιο είναι το δυναμικό μου?

Γονείς & Εκπαιδευτικοί

ΓΟΝΕΙΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

ΠΑΙΔΙΑ

Σημασία του γονέα

- Είναι οι πρώτοι πιο σημαντικοί ενήλικες στη ζωή των παιδιών
- Είναι οι πρώτοι τους δάσκαλοι – πριν μπουν ακόμη στο σχολείο – γνωστικό & ηθικό επίπεδο
- Καλούνται να αφουγκραστούν τις πρώτες ανάγκες των παιδιών – γνωστικές, συναισθηματικές
- Προετοιμάζουν το παιδί για τη μετάβαση στο σχολείο (παιδικός σταθμός) – με όλες τις επιπτώσεις/επιδράσεις που μπορεί να έχει αυτό (άγχος, προσδοκίες, φόβοι)

Σημασία του Εκπαιδευτικού

- Είναι ο πρώτος σημαντικός ενήλικας από τη στιγμή που το παιδί μπαίνει στο σχολικό πλαίσιο
- Είναι αυτός που του μαθαίνει τον απέραντο γνωστικό κόσμο (γνώσεις, ερεθίσματα)
- Είναι αυτός που αντικαθιστά το γονέα και συναισθηματικά κατά τη διάρκεια παρουσίας του παιδιού στο σχολείο (ο δάσκαλος καλείται να αντικαταστήσει το γονέα)
- Αρχίζει ο λόγος του εκπαιδευτικού να έχει την ίδια βαρύτητα με του γονέα

Προσδοκίες Γονέων από Εκπαιδευτικούς

- Να είναι ικανοί να αναπτύξουν γνωστικά το παιδί τους στον υψηλότετο βαθμό χωρίς να χρειαστεί να παρέμβουν οι ίδιοι στο σπίτι
- Να παρέχουν στο παιδί τους όλα όσα παρείχαν και αυτοί στο σπίτι σε συναισθηματικό επίπεδο
- Να είναι προσίτοι ανά πάσα στιγμή
- Να είναι ευχάριστο και ευδιάθετο
- Να μπορούν να δώσουν λύσεις σε όλα τα θέματα ακόμα και όταν δεν έχουν όλα τα δεδομένα
- Να μην ανακατεύονται στο τι γίνεται στο σπίτι
- Κάτω από το πρίσμα του ιδανικού γονέα (εξωτερικές προσδοκίες που βαραίνουν και δημιουργούν άγχος – ένας γονιός που πρέπει να είναι όλα αυτά έχει και την απαίτηση να είναι και ο εκπαιδευτικός έτσι)

Προσδοκίες Εκπαιδευτικών από Γονείς

- Μια καλή ενημέρωση των ψυχοκοινωνικών/σωματικών προβλημάτων του παιδιού
- Να είναι πολύ συνεργάσιμοι και καλοπροαίρετοι
- Να μην ανακατεύονται στο εκπαιδευτικό έργο
- Να μην διαρρηγνύουν τη σχέση μαθητή-δασκάλου
- Να είναι συνεπείς στις ενημερώσεις των γονέων
- Να είναι ανοικτοί σε οποιαδήποτε συνεργασία σε εθελοντικό επίπεδο αφιερώνοντας προσωπικό χρόνο
- Να εμπλέκονται στα λειτουργικά κομμάτια του σχολείου (καθαριότητα, διαμόρφωση χώρου)
- Να είναι παρόντες στις σχολικές εκδρομές
- Κάτω από το πρίσμα του καλού δασκάλου – κοινωνική πίεση

Συγκρούσεις?

- Επικοινωνία που ορίζεται από τις κοινωνικές κατασκευές
- Λανθασμένος εναρκτήριοις λόγος για τη σύναψη σχέσης γονέα και εκπαιδευτικού
- Λείπει το συναισθηματικό κομμάτι, το νοιάξιμο και η φροντίδα
- Ο δάσκαλος να φαίνεται ότι είναι αυτός που επισημαίνει και ο γονιός αυτός που αμύνεται και το αντίστροφο.

Συγκρούσεις?

- Κάθε γεγονός αφορά εξηγήσεις στο γιατί έγινε κάτι (αίτιο – αποτέλεσμα) και όχι τη συνολική εικόνα
- Τυπική σχέση με το γονέα - «η μαμά του Παπαδόπουλου» και όχι η κα Παπαδοπούλου που είναι νοσηλεύτρια, μονογονέας χωρίς υποστηρικτικό πλαίσιο, εργάζεται βάρδιες κλπ

Το Παιδί: Τι νοιώθει?

- Κάθε συγκρουσιακή σχέση «περνάει» στον ψυχισμό του παιδιού – το παιδί κρίνει το δάσκαλο μέσα από τα μάτια του γονέα και ξεκινά να αμφισβητεί το γονέα αν τον επικρίνει ο δάσκαλος
- Βιώνουν μεγάλες αλλαγές – από τα νήπια που ήταν ελεύθερα για παιχνίδι σε έναν κόσμο που έχει «καθήκοντα» από τα οποία και κρίνονται
- Νοιώθουν ανασφάλεια καθώς οι δύο πλευρές δεν μπορούν να αναπτύξουν κανάλι συνεργασίας

Προτάσεις

- Αίρονται οι κοινωνικές κατασκευές – αποδεχόμαστε ότι ο κάθε γονέας κάνει αυτό που μπορεί και αντέχει για το παιδί του με γνώμονα την αγάπη του για εκείνο
- Καλούμε τους γονείς για να τους γνωρίσουμε – δεν γινόμαστε φίλοι – γνωρίζουμε τις συνθήκες διαβίωσης τους με στόχο να κατανοήσουμε καλύτερα το παιδί
- Χτίζοντας σχέση με τον γονέα και κερδίζοντας την εμπιστοσύνη του - κάθε πρόβλημα που του εκθέτουμε δεν αποτελεί απειλή αλλά ευκαιρία καθώς ήδη του έχουμε δείξει ότι δεν είναι «ακόμη ένας γονέας»

Προτάσεις

- Καλλιεργούμε ένα κλίμα ασφάλειας και εμπιστοσύνης
- Όταν προκύπτει κάποιο πρόβλημα αναζητούμε το λόγο συλλέγοντας πληροφορίες από όλους τους συναδέλφους που σχετίζονται ή σχετίζονταν με το παιδί (δασκάλα παιδικού σταθμού, νηπιαγωγό, άλλους εκπαιδευτικούς) και μετά με τους γονείς – στόχος είναι να κατανοήσουμε και όχι να επικρίνουμε
- Κοινή γραμμή του συλλόγου εκπαιδευτικών και της διεύθυνσης του σχολείου

Τα Κέντρα Πρόληψης

- Ομάδες γονέων
- Εκπαιδευτικά σεμινάρια δασκάλων & καθηγητών – υποστηρικτικές συναντήσεις σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς
- Ατομικές συμβουλευτικές
- Ομάδες παιδιών & εφήβων
- Ημερίδες, ομιλίες, συνέδρια με στόχο την ενημέρωση & ευαισθητοποίηση
- Κινητοποίηση εξαρτημένων ατόμων για απεξάρτηση
- ΔΩΡΕΑΝ υπηρεσίες

Στα Κέντρα Πρόληψης

Προτείνεται «ολιστική παρέμβαση» κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους που θα περιλαμβάνει:

- Τριήμερο βιωματικό σεμινάριο στους εκπαιδευτικούς του συλλόγου με θέμα της επιλογής τους
- Ομάδα στήριξης γονέων
- Παρεμβάσεις στο μαθητικό πληθυσμό – μορφή και αριθμός παρεμβάσεων σε συνεννόηση με το σχολείο

Στόχος της Ολιστικής Παρέμβασης

- **Για τους εκπαιδευτικούς:** χώρος για επαναπροσδιορισμό εκπαιδευτικού ρόλου , διασφάλιση λειτουργίας σχολικού πλαισίου που θα ενθαρρύνει τους μαθητές να μοιραστούν τις εμπειρίες, τις σκέψεις και τα συναισθήματα τους
- **Για τους γονείς:** συνειδητοποίηση σημαντικότητας του ρόλου τους στο σχολικό πλαίσιο, τόσο μέσα από το θεσμικό τους ρόλο όσο και από τον ευρύτερο γονεϊκό τους ρόλο
- **Για τους μαθητές:** ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν με τους συνομήλικους, να ταυτιστούν, να μοιραστούν μέσα σε ένα ασφαλές πλαίσιο.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

Κέντρο Πρόληψης **ΣΕΙΡΙΟΣ** Κεντρικός Τομέας (Α', Β', Γ' Δημοτικές Κοινότητες
Δ. Θεσσαλονίκης)
2310260715

Κέντρο Πρόληψης ΣΕΙΡΙΟΣ Ανατολικός Τομέας (Δ,Ε, ΣΤ Δημοτικές Κοινότητες
Δ. Θεσσαλονίκης)
2310860781

Κέντρο Πρόληψης ΕΛΠΙΔΑ (Δ. Καλαμαριάς, Δ. Μίκρας, Δ. Περαιάς)
2310442044

Κέντρο Πρόληψης ΠΥΞΙΔΑ (Δ. Νεάπολης Συκεών, Δ. Βόλβης, Δ. Λαγκαδά)
2310202015

Κέντρο Πρόληψης ΔΙΚΤΥΟ ΑΛΦΑ (Δυτικός Τομέας Ν. Θεσσαλονίκης)
2310729090